

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

(առարկա)

ԹԵՄԱ՝ Քննադատական մտածողության զարգացումը որպես կրթության
առաջնային նպատակ

Կազմեց՝ Անահիտ Շեկյան Սիխաիի
(անուն, ազգանուն, հայրանուն)
Լեվակի միջնակարգ դպրոց
(դպրոցի անվանումը)

Ղեկավար՝ Լիլիթ Առաքելյան

<<Կապանի N2 ավագ դպրոց>> ՊՈԱԿ
(վերապատրաստող կազմակերպության անվանումը)

ԿԱՊԱՆ 2022թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն. 3

ԳԼՈՒԽ I

Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի բնութագրերը որպես մանկավարժական տեխնոլոգիաների անկախ տեսակ. 4

1. 1 Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիա. 4

1. 2 Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի բովանդակությունը, նպատակները և խնդիրները. 6

ԳԼՈՒԽ II

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ

ՄԱՍ. 8

Օրվա դասի պլան. 8

Եզրակացություն. 11

Օգտագործված գրականության ցանկ. 12

Հավելվածներ. 13

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության արդիականությունը: Աշխարհը, որտեղ մենք ապրում ենք, կտրուկ փոխվել է վերջին 20 տարում: Հիմա մենք ապրում ենք տեղեկատվական աշխարհում: Ամեն վայրկյան ահռելի քանակությամբ ինֆորմացիա է կուտակվում յուրաքանչյուր մարդու գլխում: Նույնիսկ այն տեղեկությունը, որը, ինչպես մեզ թվում է, մեր հետաքրքրությունը չի առաջացնում, պահպանվում է մեր գլխում:

Իրավիճակը տեղեկատվական աշխարհում փոխվել է: Գիտելիքը դարձել է հանրային, և հաճախ ուսուցիչը որոշակի ոլորտում ավելի քիչ գիտելիքներ ունի, քան սովորողը: Հետևաբար, կտրուկ ընկել է ուսուցչի հեղինակությունը որպես գիտելիքի հիմնական աղբյուր, իսկ աշակերտին գիտելիքներ փոխանցելու անհրաժեշտությունը՝ պակաս արդիական: Սրանից հետևում է, որ փոխվել է նաև դպրոցի խնդիրը:

Հետազոտության օբյեկտը՝ դպրոցում տեխնոլոգիաների դասավանդման գործընթացն է:

Հետազոտության առարկան՝ ուսուցման գործընթացում աշակերտների շրջանում քննադատական մտածողության զարգացումն է:

Հետազոտության նպատակը՝ քննադատական մտածողության տեխնոլոգիայի գործնական կիրառումն է ուսումնական գործընթացում:

Այս նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները՝

1. Համակարգել գիտելիքները կրթության նորացված հարացույցի մասին,
2. Ձևավորել հատուկ պատկերացումներ նորարարությունների և նորարարական տեխնոլոգիաների մասին,
3. Ուսումնասիրել քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի տեսական կողմերը,
4. Փորձարկել այս տեխնոլոգիան բաց դասերի և այլ միջոցառումների միջոցով, պատրաստել մեթոդական նյութեր ուսուցիչների կողմից օգտագործելու համար:

Աշխատանքի կառուցվածքը՝ աշխատանքը կազմված է ներածությունից, երկու գլխից, եզրակացությունից, օգտագործված գրականության ցանկից և հավելվածներից: Առաջին գլուխը իր մեջ ներառում է տեսական անդրադարձ հետազոտվող թեմային, երկրորդ գլուխը նվիրված է հետազոտության ընթացքին և վերջնարդյունքին: Հավելվածում տեղ են գտել հետազոտվող նյութը հարստացնող և լրացնող մի շարք աղյուսակներ և դասի ընթացքը ներկայացնող դիագրամներ: Ընդհանուր 15 տպագրական էջ:

ԳԼՈՒԽ I

Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի բնութագրերը որպես մանկավարժական տեխնոլոգիաների անկախ տեսակ

1.1 Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիա

Պետք է ասել, որ «քննադատական մտածողություն» հասկացության սահմանման վերաբերյալ կարծիքների և գնահատականների բազմազանություն կա, մի կողմից այն ասոցացվում է բացասականի, մերժողականի հետ, քանի որ ներառում է վեճ, քննարկում, կոնֆլիկտ, մյուս կողմից՝ այն համատեղում է «քննադատական մտածողություն», «վերլուծական մտածողություն», «տրամաբանական մտածողություն», «ստեղծագործական մտածողություն» և այլն հասկացությունները: Չնայած աշխատություններից շատ վաղուց է հայտնի «քննադատական մտածողություն» տերմինը այնպիսի հայտնի հոգեբանների, ինչպիսիք են Ջ. Պիաժեն, Ջ. Բրուները, Լ. Ս. Վիգոտսկին, պրակտիկ ուսուցիչների մասնագիտական լեզվով:

Այսօր տարբեր գիտական աղբյուրներում կարելի է գտնել «քննադատական մտածողություն» տերմինի տարբեր սահմանումներ: Ջ. Ա. Բրաուսը և Դ. Վուդը այն սահմանում են որպես ողջամիտ ռեֆլեկտիվ մտածողություն, որը կենտրոնացած է որոշելու, թե ինչին հավատալ և ինչ անել¹: Քննադատները փորձում են հասկանալ և գիտակցել սեփական «ես»-ը, լինել օբյեկտիվ, տրամաբանական՝ փորձելով հասկանալ այլ տեսակետներ: Քննադատական մտածողությունը, նրանց կարծիքով, ողջախոհության որոնումն է (ինչպես օբյեկտիվորեն դատել և գործել տրամաբանորեն՝ հաշվի առնելով և՛ սեփական տեսակետը, և այլ կարծիքները) և սեփական նախապաշարմունքներից հրաժարվելու կարողությունը: Քննադատ մտածողները կարողանում են առաջ մղել նոր գաղափարներ և տեսնել նոր հնարավորություններ, ինչը շատ կարևոր է խնդիրների լուծման գործում²:

Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի հիմունքների տեսական վերլուծությունը հնարավորություն տվեց փորձարարականորեն հիմնավորել արտացոլման հոգեբանական մեխանիզմների և այս տեխնոլոգիայի ռեժիմով կառուցված դասի միջև կապը: Ռեֆլեքսիվ մեխանիզմները գործում են հավասարապես և՛ «ես աշակերտ եմ» և՛ «ես ուսուցիչ եմ» մակարդակում, իսկ տեխնոլոգիան ենթադրում է հավասար գործընկերություն ինչպես հաղորդակցության, այնպես էլ ուսուցման գործընթացում ծնված գիտելիքների կառուցման առումով³: Խնդիրների ռեֆլեքսիվ վերլուծությունը, որը տիրապետում է սովորողներին, անհրաժեշտ պայման է խնդիրների, վարկածների և լուծումների պլանների, ձեռք բերված արդյունքների գնահատման չափանիշների ինքնուրույն սահմանման մեթոդների մշակման համար: Այսպիսով, զարգանում է սովորողների կրթական գործունեությունը ինքնակարգավորելու և ընդհանրապես ինքնակրթվելու ունակությունը:

Տեխնոլոգիայի կիրառումը ուսուցչին հնարավորություն է տալիս գնահատել սովորողների ճանաչողական ունակությունները, անդրադառնալ նրանց գործունեությանը և բովանդակության արժեքափմաստային յուրացմանը, ինչպես նաև դասարանում սեփական գործունեությանը:

«Քննադատական մտածողության մեխանիզմը ներառում է մտավոր գործողություններ, որոնք որոշում են պատճառաբանության և փաստարկների գործընթացը՝ նպատակ դնել, խնդիր բացահայտել, վարկածներ առաջ քաշել,

¹ St'u Заир-Бек С.И. Развитие критического мышления через чтение и письмо: стадии и методические приемы // Директор школы. 2005. № 4.

² St'u Браус Дж., Вуд Д. Инвайронментальное образование в школах: Пер. с англ. — NAAEE, 1994

³ St'u Сорина Г.В. Критическое мышление: история и современный статус//Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. № 6. 2003. С. 97

փաստարկներ բերել, դրանք հիմնավորել, կանխատեսել հետևանքները, ընդունել կամ չընդունել այլընտրանքային տեսակետներ: Այն ներառում է հիմնական ինտելեկտուալ հմտությունները (գիտելիքներ և հասկացողություն) կիրառելու կարողություն՝ բարդ և ոչ միանշանակ իրավիճակներն ու խնդիրները սինթեզելու, վերլուծելու և գնահատելու համար: Դրանք ներառում են խնդիրը բացահայտելու, իրավիճակը պարզաբանելու, փաստարկը վերլուծելու, խնդիրը համակողմանիորեն ուսումնասիրելու, լուծումների գնահատման չափանիշները և տեղեկատվության աղբյուրների հուսալիությունը և ընդհանրացումներից խուսափելու կարողությունը⁴:

Այսպիսով, կարելի է եզրակացնել, որ բոլորը կարող են քննադատաբար մտածել, բայց ոչ բոլորն են ցանկանում դա անել: Կարևոր է, որ սովորողները կարողանան օգտագործել հմտությունները կոնկրետ առարկայական գործունեության մեջ:

Քննադատական մտածողության հմտությունների վրա հիմնված ուսուցումը ներառում է ավելին, քան պարզապես սովորողներին, ովքեր ակտիվորեն փնտրում են տեղեկատվություն սովորելու համար, այլ մի բան էլ ավելին: Աշակերտները իրավունք ունեն կասկածի տակ դնել ստացված տեղեկատվության հավաստիությունը կամ հեղինակությունը, ստուգել ապացույցների տրամաբանությունը, եզրակացություններ անել, նոր օրինակներ կառուցել դրա կիրառման համար, դիտարկել խնդրի լուծման հնարավորությունները և այլն:

1.2 Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիայի բովանդակությունը, նպատակները և խնդիրները

«Քննադատական մտածողության զարգացում» տեխնոլոգիան մշակվել է 20-րդ դարի վերջին ԱՄՆ-ում: Այն սինթեզում է կոլեկտիվ և խմբային ուսուցման, ինչպես նաև համագործակցության, զարգացման ուսուցման տեխնոլոգիաների գաղափարներն ու մեթոդները. դա ընդհանուր մանկավարժական է, գերառարկայական⁵:

Այս տեխնոլոգիան առաջարկում է դասավանդման հատուկ մեթոդների համակարգ, որը կարող է օգտագործվել տարբեր առարկայական ոլորտներում (բանասիրական, մաթեմատիկական, բնական գիտություններ և այլն) և տարբեր տարիքային խմբերի սովորողների համար (տարրական դպրոց, միջնակարգ դպրոց, համալսարաններ, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ): Սա ժամանակակից ունիվերսալ տեխնոլոգիա է, որը բաց է երկխոսության այլ մանկավարժական մոտեցումների և տեխնոլոգիաների հետ՝ ուղղված կրթական

⁴ St'u Халперн Д. Психология критического мышления. СПб.: Питер, 2000, 512с.

⁵ St'u Федотовская Е.И. К проблеме развития навыков критического мышления при работе с иноязычными текстами. // «Текст. Восприятие, информация, интерпретация». Сб. докладов I Международной научной конференции Российского нового университета. - Москва, 2003. - с.279

հրատապ խնդիրների լուծմանը: Տեխնոլոգիան ձևավորում է մարդու հիմնական հմտությունները, բաց տեղեկատվական տարածքը, զարգացնում է բաց հասարակության քաղաքացու որակները՝ ներառված միջմշակութային փոխազդեցության մեջ:

Տեխնոլոգիան ուղղված է սովորողներին և թույլ է տալիս լուծել կրթական խնդիրների լայն շրջանակ՝ ուսուցում, կրթություն և զարգացում: Դինամիկ փոփոխվող աշխարհում շատ կարևոր է օգնել յուրաքանչյուր մարդու միջմշակութային փոխգործակցության մեջ ներգրավվելու, բաց տեղեկատվական տարածքում մարդու հիմնական հմտությունները ձևավորելու և այդ հմտությունները կիրառելու հնարավորություն ստանալու համար⁶:

Այս տեխնոլոգիայի նպատակն է զարգացնել սովորողների մտավոր հմտությունները, որոնք անհրաժեշտ են ոչ միայն ուսման մեջ, այլև առօրյա կյանքում (գիտակցված որոշումներ կայացնելու, տեղեկատվության հետ աշխատելու, երևույթների տարբեր ասպեկտներ վերլուծելու կարողություն և այլն)⁷:

Տեխնոլոգիայի անվանումը կարող է ծանր թվալ, բայց ոչ մի բառ հնարավոր չէ հեռացնել: Ընթերցանությունը և գրելը հիմնական գործընթացներն են, որոնց միջոցով մենք ստանում և փոխանցում ենք տեղեկատվություն, հետևաբար, անհրաժեշտ է դպրոցականներին և սովորողներին սովորեցնել արդյունավետ կարդալ և գրել: Խոսքը ոչ թե գրելու և կարդալու սկզբնական ուսուցման մասին է, ինչպես դա տեղի է ունենում կրտսեր դպրոցում, այլ մտածված, արդյունավետ ընթերցանության, որի ընթացքում տեղեկատվությունը վերլուծվում և ըստ նշանակության դասակարգվում է:

Մտածողության նոր ոճի ձևավորումը, որը բնութագրվում է ճկունությամբ, ռեֆլեքսիվությամբ, դիրքորոշումների և տեսակետների ներքին երկիմաստության գիտակցմամբ, ընդունված է անվանել այլընտրանքային քննադատական մտածողություն⁸:

Անհատականության այնպիսի հիմնական գծերի զարգացում, ինչպիսիք են քննադատական մտածողությունը, ռեֆլեքսիվությունը, հաղորդակցությունը, ստեղծագործականությունը, շարժունակությունը, անկախությունը, հանդուրժողականությունը, պատասխանատվությունը սեփական ընտրության և իր գործունեության արդյունքների համար:

⁶ Տե՛ս Сопина Г.В. Критическое мышление: история и современный статус//Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. № 6. 2003. С. 97

⁷ Տե՛ս Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие. – М. Академия, 2003 – 272с.

⁸ Տե՛ս Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития: инновационный курс. Книга 2. – Казань: Изд-во Казанского университета, 1998. – 318с

Վերլուծական, քննադատական մտածողության զարգացում⁹

1. սովորեցնել դպրոցականներին բացահայտել պատճառահետևանքային հարաբերությունները,
2. դիտարկել նոր գաղափարներն ու գիտելիքները եղածների համատեքստում.
3. մերժել ավելորդ կամ սխալ տեղեկատվությունը,
4. հասկանալ, թե ինչպես են տեղեկատվության տարբեր մասերը կապված միմյանց հետ,
5. ընդգծել սխալները պատճառաբանության մեջ,
6. կարողանալ եզրակացություն անել, թե կոնկրետ ում արժեքային կողմնորոշումները, շահերը, գաղափարական վերաբերմունքն են արտացոլում տեքստը կամ խոսող անձին,

Սկզբունքորեն կարևոր են անհատի արժեքի գաղափարը և նրա զարգացման, ինքնաճանաչման և ինքնադրսևորման համար բարենպաստ միջավայրի ստեղծումը: Ուստի, մի կողմից, կրթական գործունեության ընթացքում մոդելավորվում և վերլուծվում է ճանաչողության գործընթացը իր բոլոր փուլերում: Սա թույլ է տալիս օգտագործել այս տեխնոլոգիան՝ որպես անձի (և սովորողի, և ուսուցչի) ինքնազարգացման և ինքնակրթության միջոց և գործիք:

ԳԼՈՒԽ 11

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՄԱՍ

Օրվա դասի պլան

Առարկա՝ Հայոց պատմություն

Դասարանը՝ 7-րդ

Թեմա՝ Արշակ 2-րդ

Դասի նպատակը

- ✓ Արտահայտիչ կարողալու տեխնիկայի զարգացում
- ✓ Բանավոր խոսքի զարգացում, կարծիքների և մտքերի արտահայտման հնարավորության ապահովում
- ✓ Հայրենի երկրի պատմության, ազգային արժեքների վերաբերյալ գիտելիքների հաղորդում
- ✓ Օգնել աշակերտներին ընկալել որոշակի փաստերի և երևույթների էությունը:

Դասի ընթացքը

Խթանում

Նպատակը՝ Աշակերտների նախնական գիտելիքների վերհանում

⁹ Ст'ю Сорина Г.В. Критическое мышление: история и современный статус//Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. № 6. 2003. С. 99

Կիրառում են խմբավորման մեթոդը, որը կխրախուսի երեխաներին՝ ազատ ու անկաշկանդ մտածել անցնելիք թեմայի շուրջ.

ա/գրել առանցքային բառը

բ/գտնել ընտրված թեմային առնչվող բառերն ու արտահայտությունները.

Քայլ առաջին

Աշակերտներին առաջարկում են թվարկել, թե ինչ գիտեն իրենք պատմական այդ ժամանակաշրջանի մասին: Գրատախտակի կենտրոնում գծում են շրջանակ՝ ճառագայթներով, և հանձնարարում մտագրողի միջոցով յուրաքանչյուր ճառագայթի վրա բնութագրել որևէ հատկանիշ:

Քայլ երկրորդ

ԳՈՒՍ աղյուսակի 1-ին և 2-րդ սյունակներում աշակերտները լրացնում են այն, ինչ գիտեն նյութի մասին: (Տե՛ս աղյուսակ 1)

Իմաստի ընկալում

Նպատակը՝ տեքստի բովանդակության շուրջ կանխագուշակման կարողությունների զարգացում՝ վերնագիր և հենակետային բառերի միջոցով:

Քայլ 1-ին Գրատախտակին գրում են վերնագիրը և հենակետային բառեր՝ չնվաճված աշխարհամաս, Արշակ, Պապ, դինաստիա Այնուհետև առաջարկում են գուշակել, թե ինչի՞ մասին է նյութը, գրել ենթադրություն: Ընդունում և խրախուսում են բոլորի պատասխանները:

Քայլ 2-րդ

Նպատակը՝ Նոր դասի իմաստի, բովանդակության ընկալում:

Կիրառում են «Ուղղորդված ընթերցանություն՝ կանգառներով» մեթոդը:

Բնագիրը բաժանում են երեք մասի: Յուրաքանչյուր հատված երկու անգամ (լուռ և բարձրաձայն) ընթերցում են աշակերտները:

Կարդացե՛ք և խորհե՛ք՝ ի՞նչ տրամադրությամբ եք համակվում հատվածի ընթերցման ընթացքում:

Բարձրաձայն ընթերցումից հետո առաջարկում են պատասխանել հետևյալ հարցերին.

- ✓ Ո՞ր ժամանակաշրջանին է վերաբերում նյութը:
- ✓ Ի՞նչ դասեր ենք քաղում Արշակ 2-րդի վարած քաղաքականությունից:
- ✓ Դուրս գրել այն նախադասությունները, որտեղ արտահայտվում է թեմայի բուն էությունը:

Պատասխանները ձևակերպում են կանխագուշակման աղյուսակի հարցերին համապատասխան.

- ✓ Ի՞նչ իմացաք

- ✓ Ի՞նչ էր պատահել
- ✓ Ձեր կարծիքը

2-րդ հատված

- Ի՞նչ եք մտածում կատարվածի մասին:
- Ո՞րն է Արշակ 2-րդի նպատակը:
- Ի՞նչ գիտեք մեր ժողովրդի անցյալի մասին:

Վերնագիր՝ **Չնվաճված աշխարհամասի բնակիչը:** (Տե՛ս աղյուսակ 2)

Անդրադառնանք 1-ին փուլում արված ձեր ենթադրություններին: Ճշտեք նաև տեքստի ավարտին վերաբերող ձեր կանխատեսումները: Գրե՛ք ձեր տպավորությունները:

Կշռադատում

Քայլ 1-ին

Մեթոդը՝ «Երեք բանալի և մեկ կողպեք»

Տեքստից ընտրում ենք երեք պարբերություններ, որոնք ներկայացնում են դասի բովանդակությունը (երեք բանալիները): (Տե՛ս աղյուսակ 3)

Կողպեքը

Աշակերտներին բաժանում են 4 խմբերի: Հանձնարարությունները գրում են քառաբաժան ձևով: Յուրաքանչյուր աշակերտ ինքն է ընտրում, թե որ հարցի շուրջ աշխատի: (Տե՛ս աղյուսակ 4):

Արժեքային համակարգի ձևավորում՝ թեմային առնչվող բազմաթիվ գեղարվեստական գրականություն է հրատարակվել: Առավել տպավորիչ է Փավստոս Բուզանդի «Պատմություն Հայոց» երկից «Արշակ և Շապուհ» հատվածը, որի հիմնական գաղափարն այն է, որ մարդն իր հայրենիքում, իր հողի վրա է միայն ազատ, հպարտ ու համարձակ, ուստի սրբությամբ պետք է պահպանել հայրենի հողը¹⁰:

Նկարում՝ Արշակ և Շապուհ

¹⁰ Տե՛ս Կ. Ս. Խուրավերդյան (գլխ. խմբ. և ուրիշ), ՀԽՀ խմբ. կոլեգիա՝ Հայկական համառոտ հանրագիտարան, հ. 1 (ՀԽՀ գլխավոր խմբագրություն), Երևան, «ՀԽՍՀ», 1990, էջ 450

Սա հնարավորություն է տալու սովորողներին զարգացնել քննադատական մտածողությունը: Ազգի արժանիքների, վաստակի, իրավունքների ինքնահարգանքը՝ որպես ազգի ներկայացուցիչ հաճախ տարակարծությունների տեղիք է տալիս, ուստի պատմական այս իրադարձության շնորհիվ վեր ենք հանում սովորողների ազգային գաղափարախոսության, ազգապահպանունության և հայրենիքի կարևորության մասին քննադատական կարծիքներ, իրենց հիմնավորումներով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Քննադատական մտածողության դասի ձևերը տարբերվում են ավանդական կրթության դասերից: Աշակերտները ոչ թե պասիվ նստում են՝ լսելով ուսուցչին, այլ դառնում են դասի գլխավոր հերոսները: Նրանք մտածում և հիշում են իրենց մեջ, կիսվում են պատճառաբանությամբ, կարդում, գրում, քննարկում իրենց կարդացածը:

Տեքստին տրվում է առաջնահերթ դեր՝ այն կարդացվում է, վերապատմվում, վերլուծվում, փոխակերպվում, մեկնաբանվում, քննարկվում և վերջապես կազմվում:

Ուսուցչի դերը հիմնականում համակարգող է: Մտածողության գործընթացը ցուցադրելու հանրաձանաչ մեթոդը նյութի գրաֆիկական կազմակերպումն է՝ մոդելներ, գծագրեր, դիագրամներ և այլն, արտացոլել գաղափարների փոխհարաբերությունները, ցույց տալ մտքի գնացքը:

Աչքերից թաքնված մտածողության գործընթացը տեսանելի է դառնում, տեսանելի մարմնավորում է ստանում: Նյութի գրաֆիկական կազմակերպումը կարող է օգտագործվել ուսուցման բոլոր փուլերում՝ որպես հետազոտության նախապատրաստվելու միջոց, որպես այս հետազոտությունը ճիշտ ուղղությամբ

ուղղելու միջոց, որպես ստացված գիտելիքների վերաբերյալ արտացոլում կազմակերպելու միջոց: Տեխնոլոգիական գործիքները թույլ են տալիս աշխատել գիտելիքների ցանկացած բնագավառի տեղեկատվության հետ, ինչը նշանակում է, որ դրա հետ ծանոթությունը կարող է կազմակերպվել ցանկացած առարկայական նյութի վրա: Այն հնարավորություն է տալիս՝

1. զարգացնել հաղորդակցման հմտությունները,
2. անհատի արժեքի գաղափարը.
3. մոտեցում կրթական տեխնոլոգիաներին որպես մարդու ինքնակրթության միջոց և գործիք.
4. ուսումնական գործընթացի բովանդակության փոխկապակցում կյանքի կոնկրետ առաջադրանքների հետ, բացահայտելով և լուծելով այն խնդիրները, որոնց բախվում են երեխաները իրական կյանքում;

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития: инновационный курс. Книга 2. – Казань: Изд-во Казанского университета, 1998
2. Браус Дж., Вуд Д. Инвайронментальное образование в школах: Пер. с англ. — NAAEE, 1994
3. Заир-Бек С.И. Развитие критического мышления через чтение и письмо: стадии и методические приемы // Директор школы. 2005. № 4.
4. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие. – М. Академия, 2003
5. Сорина Г.В. Критическое мышление: история и современный статус//Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. № 6. 2003.
6. Федотовская Е.И. К проблеме развития навыков критического мышления при работе с иноязычными текстами. // «Текст. Восприятие, информация,

интерпретация». Сб. докладов I Международной научной конференции
 Российского нового университета. - Москва, 2003

7. Халперн Д. Психология критического мышления. СПб.: Питер, 2000

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Աղյուսակ 1

Գիտեմ	Ուզում եմ իմանալ	Սովորեցի
Հայաստանը իմ հայրենիքին է, իմ ամենամեծ տունը:	Իմ ժողովրդի անցյալը, պատմությունը:	

Աղյուսակ 2

Ի՞նչ իմացաք	Ի՞նչ էր պատահել	Ձեր կարծիքը
Արշակ Բ-ի գահակալության առաջին տարիներն անցնում են	364թ. սկսվեց հայ-պարսկական պատերազմը, որը տևեց 4	Չնայած իմ ժողովուրդը շատ տառապանքներ է կրել, բայց այսօր անկախ

<p>խաղաղությամբ: Հարաբերական այս խաղաղությունը հետևանք էր, առաջին հերթին, պարսից արքունիքի և Հռոմի կայսրության միջև տեղի ունեցած պատերազմների ժամանակավոր դադարի, իսկ Հայաստանը, որ կռվախնձոր էր այդ երկու պետությունների միջև, օգտվում է ստեղծված խաղաղությունից:</p>	<p>տարի: Անհավասար պայքարում հայկական ուժերը սկսեցին սպառվել: Շապուհ 2-րդը դիմեց նենգ քայլի և Արշակ 2-րդին հրավիրեց Տիգրոն հաշտություն կնքելու, սակայն խաբեությամբ Տիգրոնում Արշակը ձերբակալվեց և նետվեց Անհուշ բերդը, որտեղ շուտով մահացավ, իսկ Վասակ Մամիկոնյանը մորթազերծ արվեց:</p>	<p>է, հզոր: Ես անկախ Հայաստանի բնակիչ եմ և շատ եմ սիրում իմ ամենամեծ տունը:</p>
--	---	---

Աղյուսակ 3

ԱՌԱՋԻՆ ԲԱՆԱԼԻ	ԵՐԿՐՈՐԴ ԲԱՆԱԼԻ	ԵՐՐՈՐԴ ԲԱՆԱԼԻ
<p>Արշակը հաշտություն է խնդրել և ճանաչել Հռոմի գերիշխանությունը</p>	<p>Արշակի գահակալության առաջին շրջանում Ներսեսը թագավորի մերձավոր գործակիցն էր ու խորհրդատուն:</p>	<p>Արշակ Բ-ի գահակալության առաջին տարիներն անցնում են խաղաղությամբ:</p>
<p>Կայսրն իր սպանված եղբոր հարսնացու Օլիմպիային կնու-թյան է սովել Արշակին՝ իբրև երաշխիք երկու երկրների</p>	<p>Նա կաթողիկոս է ձեռնադրվել 353 թվականին, հետևաբար այս դեպքերը տեղի են</p>	<p>Ներքին քաղաքականության հարցերում Արշակն աշխատում է առաջին հերթին համախմբել պառակտված ավատատիրական</p>

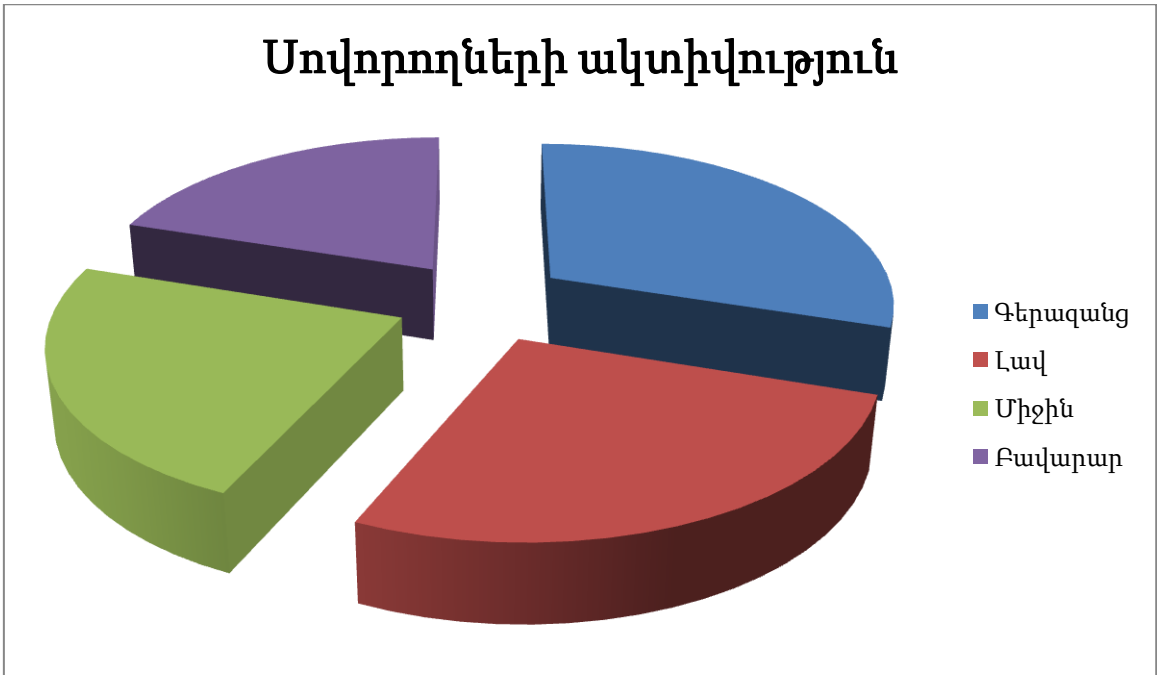
փոխհավատարմություն	ունեցել մինչ այդ:	շրջանը:
Իր ժամանակ նա պատանդությունից արձակել է Տրդատի Տիրիթ և Չնել որդիներին:	Սա վկայում է այն մասին, որ Արշակը գահակալելուց անմիջապես հետո պատգամավորություն է ուղարկել Հռոմ:	Գնունյաց նախարարական տանն է հանձնում հազարապետությունը: Արքունիքի մյուս կարևոր պաշտոններում ևս նշանակում է աչքի ընկնող նախարարների:

Աղյուսակ 4

1-ին խումբ Տեքստը ձեզ ի՞նչ հիշեցրեց. իրականությունից ի՞նչ համանման դեպք է քեզ ծանոթ:	2-րդ խումբ Ի՞նչ զգացումներ ունեցաք տեքստի ընթերցումից, հիմավորե՛ք համապատասխան տողերով:
3-րդ խումբ Արդյո՞ք ձիշտ էր նրա վարած քաղաքականությունը	4-րդ խումբ Գրել Արշակ բառով ակրոստիքոս:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Մովորողների ակտիվություն

ՆՈՐ ՆՅՈՒԹԻ ԸՆԿԱԼՈՒՄ ԵՎ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒՄ

